

Regionstyrelsen

Remissvar – PM om personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning

Sammanfattning

Socialdepartementet inkommer 2019-10-07 med en remiss där regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i en promemoria, S2019/04168/FST, angående Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning.

1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) innehåller bestämmelser om insatser för personer med bl.a. utvecklingsstörning eller andra stora och varaktiga funktionshinder som förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service. Med personlig assistans enligt 9 § 2 LSS avses ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Högsta förvaltningsdomstolen kom med en dom 2018, HFD 2018 ref. 21, angående sondmatning och i domen likställer de sondmatning med intag av måltid, vilket är ett grundläggande behov enligt LSS.

16 oktober 2019 beslutade riksdagen att andning ska ses som ett grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans. Detta ska gälla från 1 november 2019.

I promemorian, S2019/04168/FST, föreslås att samtliga hjälpmoment ska vara assistansgrundande när det gäller hjälp med andning och sondmatning. I promemorian föreslår Socialdepartementet att åtgärder som utförs före eller efter hjälp med andning eller måltider i form av sondmatning inte ska ingå i de grundläggande behoven. Även om åtgärderna är nödvändiga för att hjälp ska kunna ges vid andning eller sondmatning eller är en följd av att sådan hjälp har utförts är

1 (2)

åtgärderna inte av det personliga slag som förutsätts för ett grundläggande behov (jfr prop. 1992/93:159 s. 64 och 174 f.) Rengöring av sondsprutor och liknande åtgärder är inte hjälp som är direkt riktad mot den enskilde och kräver därför inte ”ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer”. Behov av hjälp med åtgärder som är nödvändiga för förberedelse och efterarbete kan ge rätt till personlig assistans för andra personliga behov enligt 9 a § andra stycket.

Vidare föreslås en ny paragraf i Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), 9 f §, och där framkommer att hjälpbehov som ryms inom det normala föräldraansvaret ska kunna ge rätt till personlig assistans när det gäller andning och sondmatning. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020. Äldre bestämmelser föreslås gälla för personlig assistans och assistansersättning som avser tid före ikraftträdandet.

Förslaget i promemorian innebär ett nytt åliggande för kommunerna och därmed en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. I promemorian står det skrivet att om inte den föreslagna lagändringen genomförs kan det få till konsekvens att kommunen får bevilja mer begränsade insatser med andra syften än att tillgodose individens samtliga hjälpbehov. I promemorian bedöms cirka 60 personer komma att beröras av förslaget och de bedöms att i de allra flesta fall komma att få rätt till statlig assistansersättning. Det skrivs även att det inte kan uteslutas att fler personer blir berättigade till personlig assistans enligt LSS, men att det totalt sett sannolikt kommer att innebära en minskning av kommunernas samlade kostnader för LSS.

Yttrande

Socialnämnden i Region Gotland instämmer i vissa delar i förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och dess föreslagna lydelse. Samtliga hjälpmoment föreslås vara assistansgrundande när det gäller hjälp med andning och sondmatning. Åtgärder som utförs före eller efter hjälp med andning eller måltider i form av sondmatning ska bedömas som grundläggande behov. Hjälpbehov som ryms inom det normala föräldraansvaret ska kunna ge rätt till personlig assistans när det gäller andning. När det gäller sondmatning anser socialnämnden att det inte är tydligt utrett och klarlagt grunden för att bortse från föräldraansvaret i någon del.

Rolf Öström
Ordförande Socialnämnden

Therése Thomsson
T. f. socialdirektör